

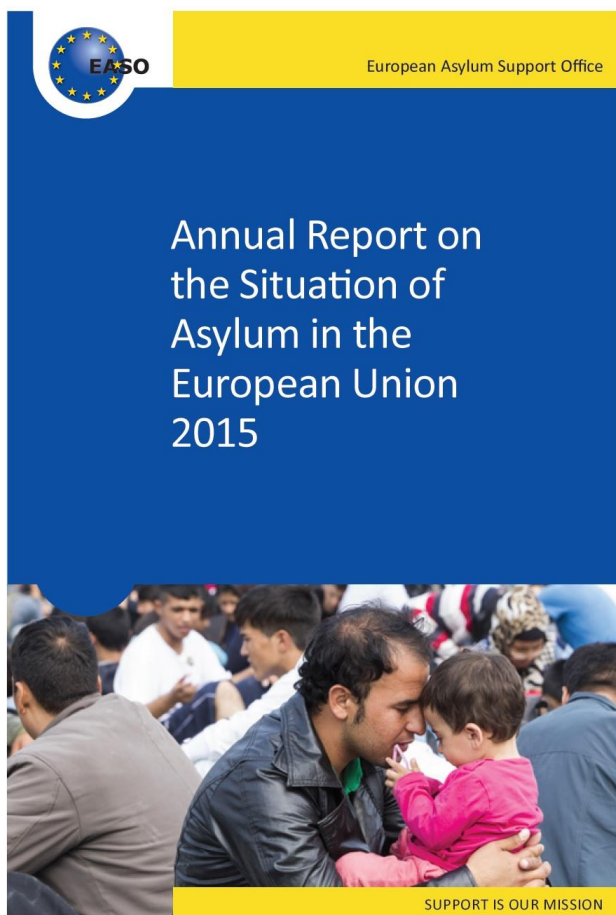
Galvenie konstatējumi EASO gada ziņojumā par situāciju patvēruma jomā ES 2015. gadā

Ievads

EASO 2015. gada ziņojumā ir sniegts visaptverošs pārskats par starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaitu un veidu visās 28 ES dalībvalstīs, kā arī Norvēģijā un Šveicē (ES+). Tajā ir pētītas tendences, tostarp galvenās problēmas un reakcijas uz tām gada laikā, nozīmīgākie jaunumi institucionālajā un tiesiskajā jomā, kā arī sniegts pārskats par kopējās Eiropas patvēruma sistēmas (KEPS) praktisko funkcionēšanu. Informāciju ir sniegušas dalībvalstis, ANO Augstais komisārs bēgļu jautājumos, pilsoniskā sabiedrība, informācijas speciālisti un amatpersonas, kas ar šiem jautājumiem saskaras ikdienā.

Svarīgākie punkti ziņojumā

- ES+ 2015. gadā tika iesniegti gandrīz 1,4 miljoni pieteikumu, kas ir lielākais skaits kopš 2008. gada, kad sākās ES līmeņa datu iegūšana.
- Lielākais skaits reģistrēto patvēruma meklētāju bija no Sīrijas, visām Rietumbalkānu valstīm un Afganistānas. Lielākās uzņēmējas valstis bija Vācija, Ungārija, Zviedrija, Austrija un Itālija.
- 2015. gada beigās to personu skaits, kuras gaidīja lēmumu par savu pieteikumu starptautiskajai aizsardzībai ES+, pārsniedza viena miliona robežu. Salīdzinājumā ar 2014. gadu neizskatīto pieteikumu skaits ir palielinājies vairāk nekā divreiz.
- Krīze Sīrijā joprojām bija noteicošais faktors pieteikumu skaitam, lai iegūtu starptautisku aizsardzību ES+. Sīrijas iedzīvotāju pieteikumu skaits pārsniedza 380 000, kas bija trīskāršs palielinājums salīdzinājumā ar 2014. gadu.
- Patvēruma pieteikumu skaits no Rietumbalkānu valstīm 2015. gadā gandrīz divkāršojās, sasniedzot 201 405 patvēruma pieteicējus, no kuriem visvairāk cilvēku bija no Kosovas un Albānijas.
- Afganistāna joprojām bija viena no galvenajām patvēruma pieteicēju izcelsmes valstīm, no kuras bija saņemti 196 170 pieteikumi (palielinājums par 359 %), un no tās kopumā ES+ (25 % no visiem pieteikumiem no Afganistānas) bija vislielākais skaits bērnu bez pavadoņa, kuri lūdza starptautisku aizsardzību.
- Pagājušā gadā 27 dalībvalstis kopā ar Dublinas asociētajām valstīm vienojās divu gadu laikā pārmināt 22 504 pārvietotās personas no valstīm ārpus ES, panākot vienošanos par pirmo kopējo ES apņemšanos veikt pārmināšanu.

Pārcelšanas programma

Nepieredzētā starptautiskās aizsardzības pieteicēju skaita dēļ 2015. gadā vienojās par pārcelšanas programmu, lai atbalstītu priekšposteņa dalībvalstis Itāliju un Grieķiju, kuras atradās ļoti saspringtā situācijā. Pēc Komisijas ierosinātā priekšlikuma 2015. gada maijā Padome pieņēma divus lēmumus, lai izveidotu pagaidu un izņēmuma pārcelšanas mehānismu, kuru īstenos divu gadu laikā līdz 2017. gada septembrim un kas attiecas uz 160 000 patvēruma pieteicēju no Grieķijas un Itālijas, kuriem skaidri nepieciešama starptautiska aizsardzība.

Bērni bez pavadoņa

2015. gadā kopumā starptautiskajai aizsardzībai ES+ pieteicās 95 985 bērni bez pavadoņa, kas ir gandrīz četrreiz lielāks skaits nekā iepriekšējā gadā. Palielinājums visievērojamākais bija četrās galvenajās uzņēmējās valstīs: Zviedrijā, Vācijā, Ungārijā un Austrijā. Šajās valstīs kopā tika reģistrēti 70 % no visiem patvēruma pieteikumiem, kurus izteica bērni bez pavadoņa. Nozīmīgais pieteikumu starptautiskai aizsardzībai skaita palielinājums no patvēruma pieteicējiem, kuri ir mazgadīgie, radīja izaicinājumus

attiecībā uz pareizu vecuma novērtējumu un aizbildņu trūkumu vai aizkavēšanos tos piešķirot.

Uzņemšanas telpas

Patvēruma pieteikumu skaita palielināšanās 2015. gadā daudzās dalībvalstīs izraisīja izmitināšanas vietu trūkumu, jo sevišķi vasaras mēnešu laikā. Dažās dalībvalstīs nācās dubultot vai trīskāršot to uzņemšanas spēju, izceļot nepieciešamību pēc lielākas elastības telpu ziņā. Šādu izaicinājumu risināšanai veikto pasākumu skaitā bija papildu pastāvīgu un pagaidu/ārkārtas telpu nodrošināšana, jaunu sākotnējās uzņemšanas centru izveidošana un ciešāka sadarbība starp blakus dalībvalstīm.

EASO atbalsts

Pagājušajā gadā EASO turpināja sniegt operatīvo atbalstu Grieķijai, Itālijai, Bulgārijai un Kiprai. Kopš 2015. gada septembra EASO ir atbalstījis ES pārcelšanas programmu no Itālijas un Grieķijas uz citām Eiropas valstīm, pamatojoties uz stratēģisko punktu pārcelšanas operatīvajiem plāniem, kurus parakstīja ar abām dalībvalstīm, izvietojot ekspertus, tostarp mobilās komandas, un izstrādājot vairākus rīkus, kas palīdzētu dažādos pārcelšanas posmos (informācijas bukleti, informācijas sniegšana pirms aizbraukšanas, reģistrācija, atbilstības process, rīks neaizsargātu personu gadījumu noteikšanai).

Valsts patvēruma sistēmu izveide

Tā kā 2015. gadā beidzās pārstrādātā patvēruma *acquis* transponēšanas termiņš, vairākas dalībvalstis veica juridiskas izmaiņas valsts patvēruma sistēmā. Vienlaicīgi ievērojama patvēruma pieteicēju skaita

palielināšanās vairākās ES+ valstīs lika radīt ārkārtas mehānismus attiecībā uz robežu pārvaldību, gadījumu ātru reģistrēšanu un apstrādi, kā arī un īpašu procedūru izmantošanas pārskatīšanu.

Informatīvs un juridisks atbalsts

2015. gadā ES+ valstīs veica juridiskās izmaiņas, kuras palielināja tās informācijas un juridiskās palīdzības darbības jomu, kas tiek sniegta starptautisko aizsardzību lūdzošajām personām dažādos procedūras posmos. Šīs jomas arī 2015. gadā bija problemātiskas, jo īpaši sakarā ar pieaugošo vajadzību pēc specializētu resursu kopuma, kas bieži vien ir ierobežots.

Nākotnes stratēģija

Vienlaicīgi ar Komisijas ierosināto priekšlikumu Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras izveidei *EASO* nonāk jaunā attīstības posmā, uzņemoties jaunus un paplašinātus pienākumus un jaunas pilnvaras, kas pamatotas uz līdz šim veikto darbu.

Lai apskatītu pilnu ziņojumu, apmeklējiet <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/annual-report>.